

Iscenesat dokumentarisme

Jon Bangs nyeste film, »I kærlighedens navn« skildrer en reel problematik, men svigter grebet om stoffet.

AF PERNILLE RÚBNER-PETERSEN

Dansk dokumentarfilm har gennemgået en stor udvikling. Genren er blevet udfordret og eksperimenteret med i mange retninger. Forud for denne udvikling har Jon Bang Carlsen været en frontløber, måske stadig den mest radikale af slagsen.

Tidligt gjorde han op med »fluen på væggen«-dogmet og udviskede skellet mellem dokumentarisme og fiktion.

Jon Bang Carlsen selv kalder sin metode for iscenesat dokumentarisme. I sin film om sin praksis, »How to Invent reality,« udtaler han : »Mine film har intet med sandhed at gøre. Det er mine sansninger af verden intet andet«.

I forordet til sin bog om Jon Bang Carlsen og hans film, fortsætter Lars Movin af denne tangent: Han er en historiefortæller, der undersøger verden. Med virkeligheden som materiale. Og med sin visuelle skaberevne som redskab. Måske skulle vi helt droppe at tale om sandhed. Måske handler det snarere om at være ærlig. (»Jeg ville først finde sandheden«, s. 20)

Forældre forråder sine børn

I sin nye film »I kærlighedens navn« fokuserer Jon Bang Carlsen på middelklassefamilien, når den ikke lever op til succeskriterierne.

I nutidens Hollywood er der åbenbart forældre, der deporterer deres uvorne teenagebørn til opdragelsesanstalter i mormon-staten Utah. Som barn oplevede Jon Bang Carlsen, at hans far skred fra familien og forsvandt ud af hans liv.

Begge dele anser Jon Bang Carlsen som forældrenes svigt af deres børn.

»Du skal ære din fader og moder«, siger guden. »Hvorfor er der ikke et bud, der siger forældrene skal ære deres børn«, spørger han.

Virkeligheden som actionfilm

En tidlig morgen kører en bil langsomt hen ad de tyste villaveje. To tunge mænd træder ud og hilser indforstået på husets ejer. Dernæst går de ind på teenagesønnens værelse og vækker ham. De beordrer ham til at tage med.

Drengen er først forvirret, så vred, så fortvivlet. Han gør modstand og trygler om at få lov til at blive.

Mændene er ikke bevæbnet, men de har et fast greb om ham. De har fået besked på at bruge »just the right amount of violence«. Heraf filmens engelske titel.

Mændene mener, at de gør en god gerning. De redder de unge fra dem selv.

»Redningsaktionen« minder dog mest af alt om overgreb og forræderi. Noget, som udmærket kunne være en scene i en Hollywood actionfilm.

Men dette er ikke film, selvom vi befinder os i Hollywood. Dette er virkelighed. Forældre har allieret sig med såkaldte transportspecialister, som deporterer deres uvorne mindreårige børn til opdragelsesanstalter i staten Utah. Uden varsel.

Børnenes brøde er, at de ikke lever op til forestilling om den perfekte og lykkelige amerikanske middelklassefamilie.

Hvad er virkeligheden?

En ting er ikke at leve op til et glansbillede som det perfekte barn, superdygtig og vellidt. En anden ting er at være så langt ude i kriminalitet, stoffer og gadeliv, at den unge er til fare for sig selv og andre, mens forældrene står fuldstændige magtesløse.

Der er en lang elastik strukket ud mellem det ene og det andet. De unge, der refereres til befinder sig et eller andet sted på den, men vi ved ikke præcis hvor.

Det giver filmen et diffust præg. Det forstærkes, når det viser sig, at de unge og deres forældre, som skildres i iscenesatte forløb, ikke er »virkelige« men spilles af skuespillere.

Jon Bang Carlsen kunne ikke få personer fra virkeligheden til at medvirke.

Bortset fra en ung mand, som ikke indgår i noget iscenesat forløb, men som udtaler sig direkte.

Det gør han et par gange gennem filmen i et tæt nærbillede. Uden kontekst i øvrigt. Hverken i billedet eller i filmens univers i øvrigt. Derfor fremstår han lidt løsrevet fra filmens tematik, selvom han inkarnerer den.

Han har været hele turen igennem med bortførelse og genopdragelse. Tilsyneladende er han kommet ud på den anden side og ser sig selv, dengang, som værende helt fortabt.

Han var kriminel, levede på gaden og ville bare dø. Han blev faktisk, som transportspecialisterne siger, reddet fra sig selv.

Mest i centrum af filmen står netop disse mænd, transportspecialisterne, og deres motivation for at flå de mindreårige ud af sengen og køre dem bort mod deres vilje. De er *virkelige*, og fremstår som de egentlige aktører i filmen.

I filmen indgår en del hjemmevideooptagelser. De viser familieidyllen, før den brydes af børnenes opsætsighed. Men de er vel også blot stand in for de virkelige implicerede personers hjemmevideoer, således som skuespillerne ?

De signalerer en autenticitet, som de udmærket kan have, men jo netop ikke i filmens sammenhæng.

Derfor fremstår de upassende sentimentaliserende. Ikke som en virkningsfuld kontrast til det nuværende forhold mellem forældre og børn.

Fremstilling af amerikanske forældrenes magt over deres børn, når uanede højder, da Jon Bang Carlsen sammenligner den med USA' s suveræne magt, da atombomberne blev smidt ned over Japan for at stoppe 2.Verdenskrig. En metafor som nok er en anelse skudt over målet!

Måske ikke helt ved siden af i Jon Bang Carlsen subjektive univers, da han som barn forestillede sig, at hans far i virkeligheden var præsident Kennedy, der var blevet skudt i Texas.

Denne grandiose mytologisering havde vel den funktion at gøre faderens forsvinden heroisk. Således at barnets oplevelse af svigt i det mindste bliver en lille smule meningsfuldt og til at bære. Det er forståeligt.

Men som voksen synes dumping af atombombe versus dumping af unge noget ude af proportioner.

Form og indhold

Filmens overordnede struktur består af forskellige lag af iscenesatte situationer med diverse involverede personer og interviews: de unge, forældrene, opdragelsesanstalten, transportspecialisterne, Jon Bang Carlsens forhold til sin far.

Men de spiller ikke sammen. De stritter i forskellige retninger.

Selvom de første scener med deportering af unge er meget voldsomme, så kommer det chokerende i, at forældre ekskluderer deres børn til at virke som et postulat.

Sympatien ender hos transportspecialisterne, som man kommer tættest på. Og de opfatter deporteringen som en kærlighedserklæring(!)

Filmens emne, middelklassens deportering af sine børn, er godt og relevant (desværre). Men enten er der for lidt materiale fra virkeligheden eller grebet om det svigter.

Filmen virker vævende. Det er umiddelbart forfriskende, at emnet er så personligt sanset gennem Jon Bang Carlsens optik. Men det tjener ikke emnet til bedst.

Formen kommer til at profilere Jon Bang Carlsens private historie om savnet af den forsvundne far. Dog uden, at den er interessant nok her i sig selv til at blive hovedhistorien eller stand in for den egentlige historie, som trods alt synes at være de deporterede unge.

Men på egne præmisser kunne den private faderhistorie øjensynligt blive til en film i sig selv.

Fakta – ikke sandhed

Det er ikke fordi, *sandheden* absolut skal findes. Men noget mere faktuel viden savnes i »I kærlighedens navn«.

Er det *virkeligt* lovligt, at forældre kan fjerne deres mindreårige børn fra hjemmet med magt og mod deres vilje? På et tidspunkt bliver håndjern taget i brug.

Må forældre *virkelig* give fuldmagt til, at fremmede mænd lægger deres børn i håndjern ?

Det er klart, at de bortførte børn umiddelbart kommer til at hade deres forældre. Kommer de til at elske dem igen? Det er et spørgsmål, som stilles i filmen, men som desværre ikke bliver ordentlig besvaret fra nogle af de unge selv.

I kærlighedens navn/Just the Right Amount of Violence. Engelsk med danske tekster.

Instruktør: Jon Bang Carlsen, 2013.

Redaktion: Modkultur

Emneord: filmanmeldelse | fiktion | dokumentarfilm | jon bang carlsen |

Tak fordi du bruger Modkraft.

Vi håber du har læst noget interessant eller oplysende.

Du kan støtte Modkraft via MobilePay: **50 37 84 96**

